SVOBODA  СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

No. 23. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, FEBRUARY 6, 1990 — CENTS 25 ЦЕНТІВ — ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 6-го ЛЮТОГО 1990 — Ч. 23. РІК XCVII

„ІЗВЄСТІЯ" ПИШЕ ПРО ЖИВИЙ ЛАНЦЮГ В УКРАЇНІ

Москва. — Московська газета „Ізвєстія", орган Верховної Ради СССР, також написала у числі з 22-го січня, про живий ланцюг в Україні у якому, згідно з підрахунками неформальних організацій, зокрема Народного Руху України за Перебудову і Української Гельсінкської Спілки та багатьох інших, взяло участь понад 300,000 осіб.

Живим ланцюгом Україна святкувала і відзначувала дату соборности й незалежности, проголошені 4-им Універсалом і Актом злуки 22-го січня 1918 і 1919 років. До цих дат і державних актів ставляться офіційні совєтські чинники негативно, а то й ворожо, про що свідчать численні статті і замітки в україномовних газетах в УССР, які появилися вже після успішної маніфестації солідарности в Україні.

„Ізвєстія" пише, що живий ланцюг простягнувся зі Львова до столиці України Києва. Газета визнає, що такий здвиг народу був можливий завдяки наполегливій праці НРУП, УГС та інших неформальних організацій. „В чому скривається сенс цієї події", — запитує газета і старається кинути жмут світла на події з перед 70-ти років на Сході Европи, а на Україні зокрема. Був в тому часі проголошений Акт злуки Української Народної Республіки (УНР) із Західньою Народньою Республікою (ЗУНР) створеної на руїнах австро-мадярської монархії, — пише „Ізвєстія" і додає, що „дальше цього акту діло не пішло". ЗУНР, у вислід перебудови мапи Европи в тому часі, стала частиною території буржуазної Польщі і у зв'язку з тим перестала існувати, як окрема державна одиниця. Робітники, — пише далі совєтська газета, — скоро розправились також з УНР, усунули буржуазно-націоналістичний уряд Директорії і встановили совєтську владу в Україні. З цього часу, тобто від 1922 року, Українська Радянська Соціялістична Республіка, „добровільно увійшла в склад СССР".

Об'єднання, тобто суверенність правдива, на думку совєтських пропагандистів, наступила тільки в 1939 році, коли західньоукраїнські землі були приєднані до совєтської України.

В Києві живий ланцюг простягнувся по центральних вулицях міста — Володимирській, бульвару Шевченка, площі Перемоги, який виводив людей з живого ланцюга на шлях, який веде до Львова. Коло тисячолітнього собору св. Софії і на площі Богдана Хмельницького, відбувся парадний мітинг. Під час мітингу, — пише „Ізвєстія", — говорилось не лише про українців, але також про всіх мешканців на території України, які вони вважають своєю Батьківщиною. Промовці підкреслювали, що не можна допустити до розпалення антагонізмів, підсилення ворожнечі між поодинокими національностями.

Письменник Олесь Гончар закликав присутніх звернутись до народів Азербайджану і Вірменії, щоб вони припинили внутрішні непорозуміння і кровопролиття. Разом з тим на мітингу прозвучали й інші заклики, наприклад, про вихід України зі Союзу з СССР, використання виборів для створення уряду без комуністів, формування уряду з прихильників НРУП, — закінчує свою інформацію газета.

КОНЦЕРТ Д. ГНАТЮКА

Бавнд Брук, Н. Дж. — Консисторія УПЦ в ЗСА і Українська Школа при Церкві-Пам'ятнику влаштовують концерт Дмитра Гнатюка, який відбудеться в середу, 7-го лютого, в Домі Української Культури. Початок — год. 7:30 вечора.

ВИСТУП Є. СТАНКОВИЧА

Ню Йорк. — Тут у п'ятницю, 9-го лютого, о 8-ій год. вечора в Українському Інституті Америки, 2 Схід 79-та вул. в композиторській серії „Музика в Інституті", виступить київський композитор Євген Станкович. Він говоритиме та гратиме свої композиції на магнітофонній стрічці. Слухачі будуть мати нагоду почути його сюїту з фольклорним „Цвіт папороті", якою вперше захоплювалася публіка в 1988 році при першій подорожі композитора до ЗСА. Вступ — 15 дол., 5 дол. для сеньйорів, студенти — даром. Прийняття слідує.

Протестують проти виборчих комісій

Тернопіль (УПА). — 24-го, 25-го і 26-го січня біля 3,000 мешканців міста брало участь у пікетуванні будинку обкому партії на знак протесту проти відмов з боку членів виборчих комісій реєструвати кандидатів в депутати Рад всіх рівнів від незалежних громадських організацій.

В суботу, 27-го січня, представники місцевої влади обіцяли неформалам перевірити ситуацію, що склалася. У зв'язку з цим громадяни припинили пікетування.

Урочистий похід з нагоди річниці утворення місцевої філії УГС відбувся 24-го січня. Близько 2,000 громадян пройшли під українською національною символікою вулицями міста від будинку Спілки Письменників України до пам'ятника Тарасові Шевченкові.

Відкрили пам'ятник П. Чубинському

Бориспіль (УПА). — Пам'ятник Павлові Чубинському, авторові „Ще не вмерла..." відкрили в місті 28-го січня. Монумент являє собою чорну мармурову плиту, на якій є надпис: „Ще не вмерла Україна, ні слава, ні воля..." Над плитою встановлено великий дубовий хрест.

В церемонії відкриття пам'ятника взяло участь до 3 тисяч громадян, які підняли кілька десятків блакитно-жовтих прапорів. Після офіційної частини відбулась греко-католицька Панахида, яку відслужив священик УКЦ Іван Троць, а також мітинг. Згодом перед присутніми з українськими національними і народними піснями виступили представники музичного жанру.

В Балтиморі зорганізовано Фонд Допомоги НРУП

Балтимор (Р. Зелинська). — У середу, 24-го січня, за ініціятивою місцевого Відділу Української Американської Координаційної Ради відбулося спільне засідання представників місцевих організацій: Об'єднання Українців Америки „Самопоміч", Американці в Обороні Людських Прав України і 59-ий Відділ Союзу Українок Америки.

Заслухавши інформацію редактора Осипа Зінкевича про зорганізування Народного Фронту Допомоги Україні, що являється центром скоординованої допомоги НРУП і дітям Чорнобиля, присутні вирішили створити місцевий Осередок Фонду Допомоги Рухові і Дітям Чорнобиля. До Управи осередка увійшли: д-р А. Лемішка, мгр А. Чорнодольський, О.Палійчук, Є. Снігура, Г. Самутин.

На суботу, 24-го лютого, запроєктовано зустріч з проф. Вячеславом Брюховецьким, що тепер перебуває в Америці, як гість Ратгерського університету. Проф. В. Брюховецький є співавтором платформи НРУП.

КОНЦЕРТ УКРАЇНСЬКОЇ МУЗИКИ В ТРЕНТОНІ

Трентон, Н.Дж. — Український Культурний Центр в Трентоні організує виступ українських співаків, Д. Гнатюка, І. Даць і ансамблю Київської філармонії „Рідні наспіви" в суботу, 10-го лютого. Концерт відбудеться в Ярдвіллі, в залі церкви св. Юрія Переможця, Аллентавн ровд, о год. 5-ій по полудні.

На представництво Азербайджану в Москві напали вояки ЗМОП

Москва. — В п'ятницю, 26-го січня, постійне представництво Азербайджану в Москві провело пресову конференцію, на якій журналістам оголосили таку заяву:

„25-го січня о годині 11:30 вечора група військовиків з автоматами в бронежилетах і шоломах, зробили попереджувальний вистріл у повітря, вибили двері постійного представництва і вдерлися в приміщення. На людей, що були в той час у представництві, в тому числі народних депутатів СССР від Азербайджану Л. Летучую і К. Гусейнову, були спрямовані автомати. Біля постпредства напасники схопили трьох молодих азербайджанців і кудись їх відвезли.

Заступник постійного представника Азербайджану Рустам-заде зателефонував до КГБ і МВД й повідомив про те, що сталося. Згодом до представництва прибуло кілька офіцерів, якими керував чоловік у цивільному. Вони оглянули місце подій і склали протокол.

Вночі о годині 2:30 напад знову повторився. В ньому взяли участь від 12 до 15 вояків. Всіх, хто був у постпредстві, зігнали в одну кімнату (двері інших кімнат повибивали), потім посадили всіх в автобус. Члена Народного фронту Азербайджану Е. Мамедова кудись повезли в легковому автомобілі. Через деякий час усіх затриманих з автобуса випустили.

Під час нападу забрали відеокасети, на яких були зафіксовані дії Совєтської армії в Баку.

26-го січня на брифінгу в міністерстві закордонних справ Г. Герасимов повідомив закордонних кореспондентів, що правоохоронні органи арештували члена Народного фронту Азер-

(Закінчення на стор. 3)

Дж. Бейкер повезе до Москви нові пропозиції

Вашінгтон. — Державний секретар З'єднаних Стейтів Америки Джеймс Бейкер повезе, як кажуть поінформовані особи в Уряді президента Джорджа Буша і політичні спостерігачі, нові пропозиції до Москви цього тижня, між ними узгіднену у Вашінгтоні пропозицію про припинення війни в Афганістані між комуністичною армією, підтримувану всякими способами Совєтським Союзом, і антикомуністичними повстанця ми-муджагедінами.

Раніше, як передумову замирення, Адміністрація Дж. Буша домагалася уступлення насадженого Москвою президента Афганістану Наджибулли і його уряду, тепер, кажуть урядові особи, Уряд ЗСА вже не ставить такої умови і каже, що Наджибулла може залишитися тимчасово при владі, принайміні у переходовому періоді, поки не зформується коаліційний уряд, який нібито мав би включити також комуністів, хоч на згоду комуністів в уряді ще не дали своєї згоди муджагедіни.

Переговори Дж. Бейкера і його дорадників із совєтськими верховодами розпічнуться у середу, 7-го лютого, які передбачають також зустрічі Бейкера з генеральним секретарем ЦК КПСС і президентом СССР Михаїлом Горбачовим. Бейкер, однак, настоюватиме у розмовах з усіма совєтськими керівниками, щоб Москва гарантувала евентуальний відхід від політики Наджибулли в майбутньому, особливо після припинення воєнних дій і започаткування переговорів про мирне врегулювання дальшої долі Афганістану.

„Наша стратегія відносно Афганістану в основному залишається ця сама — демократична самостійна держава для афганського народу, без накинення йому будь-яких форм правління", — заявили близькі співробітники Президента ЗСА підкресливши, що мова йде тільки про деяко змінені дипломатичні шляхи за допомогою яких, на думку стратегів, можна буде скоріше полагодити проблему Афганістану.

Речники Державного департаменту заявили кореспондентам, що державний секретар Дж. Бейкер головні розмови вестиме з міністром закордонних справ СССР Едуардом Шеварднадзе. Якщо цей погодиться прийняти американські змінені пропозиції „то делегація ЗСА перейде від пропозицій до опрацювання стратегії цілковитого замирення в дусі загального порозуміння", — заявили особи у Вашінгтоні, які займають ся підготовою поїздки Бейкера до Москви.

По дорозі до СССР, державний секретар ЗСА відвідає Чехо-Словаччину, де вестиме майже довшені переговори з представниками тамошнього уряду.

ЗСА обережно ставляться до нових урядів Східньої Европи

Вашінгтон. — Офіційні чинники уряду президента Джорджа Буша заявляють, що теперішня адміністрація вирішила триматися на відповідній віддалі від революційного уряду Румунії, як також й інших нових урядів у Східній Европі з уваги на сумніви щодо їхніх справжніх намірів у напрям ку демократичних реформ та вільного ринку.

Тепер, коли вже трохи успокоїлися загальні захоплення політичними змінами в Чехо-Словаччині, Румунії, Болгарії та Східній Німеччині, то можна спокійно розглянути де ці зміни справді проходять, а де ще багато залишилося до зроблення, поки ЗСА зобов'яжуть себе всеціло їм допомагати.

Уряд ЗСА є певний, що Чехо-Словаччина є на незворотній дорозі до демократизації та тому вже відповідні чинники взялися за підготову цілого ряду пропозицій відносно економічної допомоги. Куди більш обережно підходиться до Болгарії, Східньої Німеччини, а зокрема до Румунії, де вели ке число колишніх комуністів дальше займають важливі пости в новому уряді. Навіть поїздку державного секретаря Джеймса Бейкера уважно розглядається та плянується в яких країнах Східньої Европи він має зупинитися. Певним є, що він зупиниться в Празі, але в якій іншій країні, ще досі не вирішено. Сподіються, що будучи в Чехо-Словаччині Дж. Бейкер потвердить те, що та країна отримає від ЗСА статус упривілейованої країни щодо торгівлі. Крім того державний секретар правдоподібно подасть до відома, що Америка знову відкриє свій консулят у Братиславі, колишній столиці Словаччини, який було закрито в 1950-их роках.

Коли йдеться про Болгарію, то Уряд ЗСА уважає це революційною зміною, а радше вдалим партійним потягненням яким диктатора Тодора Живкова замінено комуністами. Все ж таки новий уряд Болгарії дотримав свої три обіцянки на яких настоював Вашінгтон, а саме припинення насильної асиміляції турецької меншини, назначення вільних виборів у червні та свободу вислову для політичної опозиції, який навіть останнім часом дозволено видавати свою газету. За це все Болгарія також домагається від ЗСА статусу упривілейованої країни, як також дозволу бути обсерватором на засіданні загальних узгіднень у справах тариф і торгівлі. Ці ж самі урядові чинники ЗСА заявляють, що справу економічної допомоги Східній Німеччині навіть не береться під увагу поки там не відбудуться вільні вибори та законний уряд не перебере правління країною.

Одначе це рішення Адміністрації про повздержливість супроти нових урядів країн Східньої Европи не віддзеркалюються у промові президента Дж. Буша, яку він виголосив перед Крайовою асоціяцією радіодикторів релігійних програм. Він заявив, що релігія та віра були рішальними факторами, які штовхнули народи Східньої Европи до боротьби за демократизацію.

РОЗПОЧАВСЯ ПЛЕНУМ ЦК КПСС



Демонстрація у Москві

Москва. — В понеділок, 5-го лютого, тут розпочав свою працю дводенний Пленум ЦК КПСС, який, на думку, західніх політичних коментаторів, має принести великі зміни в совєтській імперії. У зв'язку з тим, в неділю, 4-го лютого, величезна демонстрація пройшла через центр Москви до Красної площі, несучи дореволюційні російські прапори і транспаранти з вимогою позбавити партію монополю на владу.

Газета „Ню Йорк Таймс" подає, що демонстрантів було 100,000. Радіостанція Бі-Бі-Сі повідомила, що їх було 200,000, а деякі інші радіостанції назвали число 600,000.

Передбачається, що на Пленумі відбудеться запекла боротьба між Михаїлом Горбачовим і консервативним Тором Лігачовим, який напередодні Пленуму виступив перед москвичами з заявою, що СССР може врятувати тільки однопартійна система і що порядок у країні може відновити лише сильна Комуністична партія.

Прогресивна газета „Московские Новости" надрукувала статтю з критикою Лігачова і його варіянту комунізму, „побудованого на крові". Статтю написав директор одного з московських науково-дослідних інститутів Борис Ціпко, якого кореспондент газети „Ню Йорк Таймс" називає „колишнім радником ЦК КПСС". Б. Ціпко зокрема підкреслює: „Ми в полоні кількох десятків догматиків, членів ЦК партії, які нікого не представляють. Користуючись примітивною політичною демагогією, вони залякують усіх і роблять усе можливе, щоб сповільнити темпи реформ".

Билл Келлер зазначує, що консервативне крило Лігачова намагається отримати підтримку робітничої кляси і російських націоналістів.

В неділю серед демонстрантів були представники всіх неформальних організацій, але серед них не було представників сумнозвісної „Пам'яті".

Щоденний бюлетень московського радіо повідомив в суботу, що Михаїл Горбачов внесе на Пленумі пропозицію про реформу в партії і державі. В бюлетені сказано, що пропозиція Горбачова передбачає також відмову від монополю влади КПСС, створення багатопартійної системи, дозвіл на приватну власність.

В неділю перед демонстрантами виступили народні депутати СССР Віталій Коротич, Юрій Афанасьєв, Борис Єльцин, Євгеній Євтушенко, Ніколай Травкин, Гавриїл Попов та інші.

Народні депутати промовляли до демонстрантів, стоячи на вантажному автомобілі. Борис Єльцин заявив: „Цей Пленум останній шанс партії". Історик Ю. Афанасьєв сказав: „Хай живе мирна лютнева революція 1990 року!" Афанасьєв додав, що коли на Пленумі переможуть консервативні і монополь на владу комуністів збережеться, то він вийде із КПСС і почне формувати соціял-демократичну партію. Між іншим, совєтська радіостанція, що передається на Захід англійською мовою, в суботу повідомила, що з КПСС вийшли вже понад 2 мільйони людей і що компартія втрачає авторитет з кожним днем.

„В нас нема часу чекати зміни. Зміни повинні відбутися сьогодні, тепер", — заявив Н. Травкин. „Нам потрібне вільне суспільство, з вільною економікою, суспільство вільних людей".

Демонстранти висловлювали побоювання, що Горбачов може піти на компроміс з консервативними, а на одному з гасел було написано: „З ким Ви, Михаїле Сергійовичу?"

Проте бюлетень московського радіо „Інтерфакс" повідомив, що горбачовські „пропозиції спрямовані на радикальну перебудову партії, які не будуть гарантовані монополь на владу в державі та уряді". В його пропозиціях передбачається рівноправність різних форм власности, як колективної, так і приватної.

Однак професор вищої партійної школи Михаїл Малютін висловив думку, що консервативне крило має шанси здобути перемогу і що М. Горбачов майстер компромісу. На його думку, великих змін може і не відбутися.

Пропозиції Горбачова повинні бути затверджені майбутнім з'їздом КПСС, який з жовтня 1990 року нібито перенесено на червень цього року.

Перший секретар компартії Литви Альгірдас Бразаускас заявив, що коли Горбачову пощастить зформувати Центральний Комітет, у якому переважатимуть прихильники реформ, то не виключено, що тоді Горбачов залишить пост генерального секретаря компартії, щоб займатися загальнодержавними справами.

Звеличниця Леся Курбаса йде його слідами

Джерзі Сіті, Н. Дж. (О. Кузьмович). — Про цікаву працю Вірляни Ткач, однієї із нечисленних театральних режисерів-українців в американському театрі, ми писали на сторінках нашого щоденника вже не один раз, а востаннє поділилися із читачем її успіхом як режисера п'єси Іринеуша Ірединського п.з. „Вівтар для себе самого".



Молода режисерка В. Ткач у редакції „Свободи"

Недавно В. Ткач загостила до нас, щоб розповісти про незвичайно цікавий задум, який всеціло полонив її увагу.

Від перших її слів бачимо, яка перейнята вона своїми плянами і скільки вкладає у них свого досвіду і серця. Ба, щобільше Вірляна, — як довідуємося з інформацій, — зуміла захопити ним ряд американських досвідчених в театральних постановках осіб і акторів, з якими тепер цілою парою підготовляє свій плян.

Задум цього пляну виник літом 1989 року, коли В. Ткач вже другий раз побувала на літніх курсах українознавства в Гарварді, де доповідала про театр Леся Курбаса та переводила театральну майстерню. У ній вона і її студенти вивели поему Тараса Шевченка „І небо не вмите" в експериментальний спосіб, зразком якого частинно послужив подібний експеримент Л. Курбаса ще в 1919 році, коли він представив на сцені ліричні поеми, користуючись хоральними рецитація ми та музикою.

В. Ткач, — велика звеличниця Л. Курбаса та знавець його театральних праць, — вона писала свою магістерську працю на його тему, та часто доповідала і викладала про театр Курбаса, який, на її думку, досьогодні залишився актуально-модерним. Використала вона спробу Л. Курбаса, не пістаку, але вивела у майстерні поему у властивий їй спосіб. Вона вияснює нам, що старалася проаналізувати відношення поета до кравевиду над Аральським морем і включила у виведення цієї поеми музику, звукові ефекти, рисунок і танець. Вона навіть вимагала від виконавців переривання ритму поеми, що все разом дало особливий ефект і захопило глядачів.

Наша молода гостя старається нам пояснити, як ця постановка виглядала: на початку пересуванням на решеті сухої квасолі викликувано враження звуку хвиль моря, що б'ють об берег, а на довгому пасмі білого паперу актори малювали окремі чорні лінії, що зображували очерет, які теж перекликуванням слів поеми віддано гнів Шевченка із-за його самоти на засланні.

(Закінчення на стор. 3)

ФЕДЕРАЛЬНИЙ СУДДЯ Гергард Гескелл засудив у четвер, 1-го лютого, Алберта Гакіма, колишнього фінансового дорадника у справі продажу зброї Ірану Олівера Норта, на два роки умовного ув'язнення та гривни 5,000 дол. Полегшуючою обставиною при винесенні вироку був лист колишнього американського закладника Дейвида Джейкобсена, який написав, що тільки завдяки А.Гакімові йому вдалося видістатися з полону проіранських терористів. Наступною полегшуючою обставиною сталося те, що А. Гакім відмовився від своєї частини грошей (1 міл. дол.), які заморожені у швайцарському банку, як прибутку із нелегального продажу зброї Іранові та антикомуністичним партизанам Нікарагуа. Загальна сума прибутків з цих операцій, які знаходяться на рахунках у банках Швайцарії, за свідченнями А. Гакіма, нараховують 9 міл. дол. А. Гакім став четвертим членом Іран-контра афер, який засуджений до умовного ув'язнення та гривни.

МАДЯРИ ЗНОВУ знаходяться перед черговим високим підвищенням цін за помешкання, транспортацію, телефони, воду та каналізацію. Все це тому, що уряд погодився на вимоги Міжнародного монетарного фонду щоби забезпечити за собою потрібні кредити. Бо минулого року Міжнародний фонд тимчасово віддожив прохання мадярського уряду про потрібну позичку і тому парламент був змушений гостро втяти урядовий бюджет, що й спричинило нову підвищку цін.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200
Бюро УНС у Вашінґтоні (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс)
Subscription 1 year — $40.00 6 months — $22.00 3 months — $12.00
UNA members 1 year — $15.00 Change of address — $1.00 Make check or money-order payable to "Svoboda"
Postmaster Send address changes to
Svoboda 30 Montgomery Street Jersey City N.J. 07302
Tel (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036
Second Class Postage paid at Jersey City N.J.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Про стан Унії

Три дні після зголошення до Конґресу свого першого повного бюджетового проєкту на рік 1990/91, президент Буш виголосив у середу, 31-го січня 1990 року, згідно з традицією, 45 хвилинну промову „Про Стан Унії". Найбільшу залю на Капітолі виповнили члени з'єднаних обох палат Конґресу, члени дипломатичного корпусу і запрошені гості. Як це завжди буває — появу Президента присутні вітають бурхливими оплесками. В даному випадку телевізійний диктор пояснив, що Джордж Буш був конґресменом і протягом восьми років віцепрезидентом, головою Сенату і тому має в Конґресі багато знайомих, деяких особистих приятелів. Джордж Буш особливо популярний, і демократична опозиція з цим рахується. Зрештою, опозиційні демократи завжди підкреслюють, що вони не критикують особи Президента тільки його політику — арґумент недоречний, бо не існує у політиці „роздвоєння особовости". Голова Палати Репрезентантів Томас Фолі представив Президента, як „колишнього колеґу".

Промову Джорджа Буша раз-у-раз переривали оплесками; двократно стоячи, вчинили йому овацію. На телевізійному екрані можна було зауважити, як тільки кілька ліберальних членів Конґресу ні разу його не оплескували.

Згідно зі своєю заявою на самому вступі промови — Президент не говорив про пляни Уряду і його теперішню працю, а зосередився на загальниках про духовий стан в американському суспільстві і про потребу так його покращати чи й удосконалити, щоб майбутні покоління могли жити у мирі і добробуті. Вся промова Президента стояла, так би мовити, у тіні революційних подій у комуністичних сателітних країнах в минулому році. Президент пригадав, як виглядала Европа і весь світ у 1945-му році, зараз після закінчення Другої світової війни, коли то Европа була поділена залізною завісою, і як Европа виглядала ще рік тому — та як вона виглядає тепер. Буш з радістю вітав перемогу демократії в Европі, твердив теж, що демократія повинна запанувати на обох частинах американського континенту. Його згадка, що диктатуру в Панамі заступила демократія — присутні зустріли оваційними оплесками. Особливо оплескували теж заяву, що змінена ситуація в Европі дозволяє Америці зменшити своє військо в Европі на одну третину, при чому СССР зменшить його на половину. Президент повідомив, що в цій справі цього самого дня розмовляв телефонічно з Ґорбачовим. Не говорив нічого про пляновану нову зустріч з Ґорбачовим ані про редукцію збройного арсеналу країн НАТО й СССР. Промовчав, що деякі сателітські країни, які відвернулися від комунізму і залежности від Москви — самі зажадали відкликання з їх території совєтських військ (Мадярщина і Чехо-Словаччина). Тепло назвав дві країни — Польщу й Чехо-Словаччину і звернув увагу, що берлінський мур — „це вже історія". Закликав до боротьби проти расизму, антисемітизму й тероризму. Чимало місця присвятив шкільництву йпотребі піднесення знання шкільних вихованців та очищення шкіл від пошести наркотиків. Загальний тон промови був надзвичайно оптимістичний. Промовляв Президент з пам'яті.

Півгодинну відповідь Президентові передавали теж через усі телевізійні канали — голова (формально речник) Палати Репрезентантів Томас Фолі. Говорив із свого кабінету спокійно, дуже гідно і пристойно. Ствердив, що Демократична партія здебільша погоджується в основних справах з Президентом, але й має принципові розбіжності. Конкретно — критикував політику Буша супроти Китаю, — закинув Президентові, що його журба за шкільництво не знайшла відповідного відгуку у запропонованому бюджеті, де на освіту підвищено видатки тільки на 2 відсотки, критикував проєкт обниження податку від доходів промислових закладів, бо, мовляв, це йде головно у користь багатіїв, критикував теж нарушування резервового фонду Сошел Секюриті. Загалом промова конґресмена Фолі була хоч і критична, проте примирлива він ствердив, що демократична більшість у Конґресі буде обороняти своє становище у принципових справах, але й буде співпрацювати з Президентом для добра країни

Закордонні дипломати, присутні на тому засіданні, як теж маси телевізійних глядачів у ЗСА і за кордоном мали нагоду перевірити наочно діяння американської демократичної системи: пошанування президентури, толеранція супроти опозиції і її співпраця з чужопартійним президентом, ентузіязм виконної і законодатної влади у спільному змаганні до якнайбільшого добра рідного народу. Це був гарний вечір у Капітолі, гарний показ державного патріотизму.

Богдан Горинь
(УЦІС)

ЛАНЦЮГ ЗЛОЧИНІВ

I

Хоч нелегкою була боротьба за право святкувати Міжнародний день прав людини, але закінчилась вона перемогою. Вперше влада Львова санкціонувала проведення віча, організованого Львівською Обласною Філією Української Гельсінкської Спілки.

У роки сталінського лихоліття Загальна Декларація Прав Людини (за вийнятком вузького кола спеціялістів) не була відома в СССР, не була навіть перекладена на російську мову. Коли Деклярацією зацікавилися у 60-ті роки вільнодумці, то КГБ почало розцінювати цей документ мало не як антисовєтський, хоча так званої совєтської влади в СССР ніколи не було, бо існувала і продовжує існувати антидемократична влада партапарату і щойно нині стоїть питання, щоб владу від партапарату перебрали народні обранці, народні депутати. Страх партапарату щодо поширення видатного правозахисного документу цілком зрозумілий. Деклярацію пробуджувала в заляканих тоталітарних режимом людей почуття власної гідности, викрешувала іскри політичної і національної свідомости, потребу боротись за свої права і права свого народу.

Сьогодні більше як у попередні роки, усвідомлюємо, що живемо в державі, в якій постійно порушувались міжнародні правові норми. Першим таким порушенням став організований большевиками антизаконний жовтневий переворот 1917 року, безпідставно названий пізніше Великою Жовтневою Соціялістичною Революцією. Змовницька акція большевиків стала першим кільцем майбутнього ланцюга злочинів. Покищо мало говоримо про порушення прав людини, які творились при Леніні. Цей період свідомо замовчується, зокрема щодо тих моментів, які стосуються порушення законности. Проте безсумнівним є, що саме Ленін був організатором перших концтаборів, що саме йому належить відомий зловісний заклик „якмога більше колючого дроту"! У роки правління Леніна, при його мовчазній або активній згоді Дзержинський винищував російську інтеліґенцію, творив криваві оргії на Україні. Отже, Ленін має безпосереднє відношення до злочинів, які творилися у перші післяреволюційні роки в Росії та інших республіках.

Продовжив справу Леніна, запустивши на повну силу машину репресій Сталін. По кількости фізичного знищення мирного безневинного населення своєї держави, сталінський терор не має аналогії у світовій історії.

Коли до влади прийшов наступник Сталіна, Хрущов, то не захотів оправдувати його злочинів. При існуючій в СССР антидемократичній системі кожний правитель заповнює приготований йому історією мішок своєю порцією злочинів. На XX З'їзді КПСС Хрущов дав відносно правдиву характеристику діяльности одного із найжорстокіших у світовій історії деспотів. Але Хрущов не розкрив до кінця злочинної діяльности Сталіна і не покарав його спільників. Він швидко забув про необхідність боротьби з культом Сталіна і повністю опанувавши „бразди правління", сам розпочав репресії супроти політичних інакодумців. У число репресованих у перші роки правління Хрущова потрапив відомий сьогодні правозахисник Левко Лук'яненко. За спробу поставити (на конституційній основі) питання про доцільність перебування України у складі совєтської імперії був засуджений на кару смерти, а через кілька місяців „помилуваний" і відправлений на 15 років в концтабір. Отак новий правитель, осудивши політичні репресії свого попередника, сам почав розправлятись над вільнодумцями, звинувачуючи їх у зраді батьківщини і підриві основ неіснуючої совєтської влади.

Коли у результаті кремлівського перевороту 1964 року Хрущова замінив Брежнєв, то він мовчав про злочини свого попередника, але почав прикладати зусилля, щоб якнайшвидше заповнити приготований йому існуючою системою мішок. Уже через рік після приходу до влади Брежнєва по деяких реґіонах імперії (в першу чергу по Україні) прокотилася хвиля репресій, захопивши Львів, Київ, Івано-Франківськ, Луцьк, Тернопіль та інші міста.

Прихід до влади Ґорбачова не означає зміни існуючої антидемократичної системи. Новий правитель зробив спробу дещо її реформувати, зробити її життєздатною і таким чином відвернути економічну, екологічну, політичну катастрофу. Протягом чотирьох років зусиль виявилось, що система не піддається частковому ремонті, що пропоновані для заміни деталі не покращують її функціонування. Найкращим був би варіянт замінити систему але Міхаіл Ґорбачов виявився надто нерішучим для кардинальних дій. Подібно до Хрущова, він осудив злочини Сталіна, критично оцінив діяльність свого попередника Брежнєва, звільнив під різним приводом політв'язнів, засуджених у застійний період, дозволив будувати пам'ятники жертвам сталінського терору, але до цього часу не покарав тих, хто дав наказ вбивати лопатками невинних людей у Тбілісі — це вже сторінки драматичних подій, які стосуються правління Ґорбачова. Досі не покарані винні у побитті мирної колони людей 1-го жовтня у Львові.

Ось так від одного правителя до іншого, кільце за кільцем тягнеться безперервний ланцюг злочинів. Різної величини кільця в тому ланцюзі, кожне кільце окреслює і замикає ширший або вужчий обсяг злочинної дільности, та незалежно від величини всі кільця тісно між собою пов'язані, бо це кільця одного ланцюга, породженого однією і тією ж антидемократичною системою. Кожний правитель, враховуючи специфіку часу, витворював свою методологію порушень прав людини і народу, іґноруючи власну конституцію, міжнародні правові акти, цинічно зневажаючи Загальну Деклярацію Прав Людини.

Закінчення буде.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ЛЕҐАЛІЗУВАЛИ БУКВУ „Ґ"?

Як виходить із статті Т. Моргун „До витоків національної гордості" в газеті „Культура і Життя" з 24-го грудня 1989 року, ст. 4, буква „ґ" — легалізована. Описуючи перехід установчої конференції Київського крайового об'єднання Товариства Української Мови ім. Тараса Шевченка, в одному абзаці кореспондентка подає таку інформацію (цитую дослівно, не міняючи правопису — О.Б.):

„Учасники почули кілька цікавих повідомлень: планується випуск щокварталльника 'Рідне Слово' — органу республіканського Товариства української мови та Інституту мовознавства АН УРСР; невеликим містам, вулицям повертаються їхні одвічні назви; до правопису офіційно введено 'г' фрикативне, чим так опікувалася останнім часом громадськість".

В іншому місці кореспондентка, цитуючи виступ одного із делеґатів, наводить невживаний досі вислів „великороси". Цитую: „Один з виступаючих зазначив: свято мови — не захід місцевого масштабу, а відродження всього національного. Так, нам, як і великоросам, не чуже почуття національної гордості".

Омелян Бей
Шіппенсбурґ, Па.

НОВА „ЗІРКА"

Хочу привітати нову „зірку, на другій сторінці „Свободи" — Олеся Даницького. Його інформативні і аналітичні коментарі про сучасні події в Україні відкривають читачам ще одне вікно в українську дійсність. А спостереження, що проходять крізь вікно О. Даницького враз професійно досліджені, ориґінальні і цікаві. Наприклад, його стаття про робітниче питання в Україні (28-го грудня 1989 року) чи не вперше намагається накреслити місце і орієнтацію робітничого руху в процесі нашого національного відродження.

Думки і пропозиції, що їх викладає Олесь Даницький в статті „Перспективи України" (10-го січня) доволі переконливі. Оцінюючи вагомість подій минулого року, — створення НРУП, визнання Українських Церков і усунення В. Щербицького, — автор заключує, що лише радикалізація вимог і мобілізація мас має запевнити поступ і успіх. Дійсно, провідники НРУП зможуть мобілізувати українські маси лиш більше радикальними вимогами, чи то економічними чи національними а зворотно, лише коли НРУП охопить принайменше десять відсотків населення України стане-буде трактованим як серйозний політичний чинник.

Можливо, що завелика увага чи надії звернено на вибори республіканських депутатів в березні ц.р. Не забуваймо, що партійний апарат дальше залишиться при владі, а партія в Україні вірнопіддана Москві. Одинока розв'язка це докорінна зміна системи на прикладі демократизації країн східньої Европи.

З тої перспективи Україна дальше проходить процес визвольної боротьби за свою свободу, за свою незалежність. І тому такі кличі як „Геть окупантів" (що їх чомусь не люблять деякі члени НРУП, наприклад Іван Дзюба) мають свою політичну підставу і цілеспрямованість. На мою думку,власне видвигнувши концепцію визвольної боротьби України за свою державність і самостійність зможуть провідники НРУП належно мобілізувати українське населення.

Юрій Ганас
Гамілтон, Онт.

Ольга Кузьмович

МІЖ ДВОМА ТЕЛЕВІЗІЙНИМИ „РЕВОЛЮЦІЯМИ"

Колись давно, а це було ще перед роком, бо цей останній своїми подіями міг дорівняти іншим десяти рокам, можна було спокійно писати враження із поїздки за два-три місяці після неї. Цим разом здається, що вже тиждень після побаченого і почутого, все вже затратило свою актуальність.

З таким почуттями беремося передати читачам нашого щоденника картини із пережитого европейського настрою поміж святами і кінцем 1989 року а початком 1990 року і поміж двома революціями, які пройшли таки перед нашими очами.

Ці дві революції — це події, які відбулися у Східній Німеччині і Румунії, що їх можна було щоденно точно і вичерпно обсервувати на телевізії не лише західніх держав, але таки і цих країн, де вони відбувалися. Справді, який вплив має сьогодні технологія на почування, настрої та навіть вчинки людей важко нам собі часом усвідомити.

Ось біля нас на літаку із Ню Йорку до Німеччини сидить молоде американське дівча того типу, що їх постійно зустрічається у „долішньому" Ню Йорку. Дівчина пильно переглядає англійсько-німецький словничок та тому, що серед пасажирів дуже багато німців запитує і мене чи знаю німецьку мову. У розмові довідуємося, що вона іде до Берліну, бо хоче сама відчути і побачити, що там діється, тому що це, що досі показано на телевізійних новинках „захоплююче". Питаю, чи має там знайомих або родину. Ні, вона, — як каже, — мусить сама пережити цю революцію і тому рішила їхати в невідоме із 100 німецькими марками в кишені, та без знання мови чи обставин. Вона навіть не знає, як довго буде там перебувати. От, не мато як молодеча безжурність!

Згадуємо цю молоду американку і її захоплення подіями в Німеччині, коли приглядаємося на телевізійній програмі безконечним картинам тисячів молодих людей, що у новорічну ніч заповнили велику площу Берліну біля брандербурдзької брами і навіть таки високо на ній, усі з пляшками шампанського в руках з криком, радістю і з піднесеними вгору двома пальцями із знаком „V" — перемоги. Як добре вона напевно почувалася там із своїми однолітками, у цьому настрої евфорії, навіть без розуміння мови, якою довкола неї говорили.

Ці картини із обличчям тисячів молодих осіб викликали у спогадах так дуже подібні своїм настроєм інші — із шістдесятих років у Вудстаку, яким розпочалася безкровна революція молоді в ЗСА.

Ця теперішня революція в Східній Німеччині, що її усі ми мали нагоду точно обсервувати на телевізії також пройшла безкровно — хоча її характер був чисто політичний, а не моральний, як в Америці.

Але чи справді лише політичний? Трохи сумніваємося в те, коли є нагода приглядатися настроям у Західній Німеччині і слухати розмов та міркувань німецького населення. А настрої і думки дуже різні. Бо хоча кордони впали і поєднання виглядає зовсім реальним у близькому майбутньому, то, однак, усі бачать ці величезні різниці, які зайшли у психіці одних і других німців протягом сорока років поділу. І хоча говориться про одну Німеччину постійно всі вживають окреслення „deutsh — deutsch" (німецько-німецький), а не зважаючи на запевнення про матеріяльну допомогу біднішому братові зі Східньої Німеччини, західні німці з певною резервою у почуваннях приймають справжній наїзд своїх земляків, яких лише у одному місяці грудні переїхало напостійно 80,000 а всіх досі переселених до Західньої Німеччини нараховують 870,000. Все це молоді люди, що шукають на Заході за добрим життям, кращою працею, кращим автом — коротко за матеріяльним добром, а не конечно політичною свободою. І тому вони плинуть безконечною хвилею на Захід, дарма, що у східній частині вже скинено із влади комуністичний уряд, знищено ненависну політичну поліцію т.зв. стасі і можна почуватися свобідним.

Отже співчуття західньонімецького населення для них є позначене деякою осторожністю і невиясненим питанням: „А що буде далі?" — бож емоційністю жити в безконечність не можна. Отже західньонімецьке населення допомагає собі у своїх непевних почуваннях дотепами, що їх кружляє вже багато, але їх розповідають лише у вузькому колі, як, ось наприклад що уряд Гельмута Коля платить кожному німцеві зі Східньої Німеччини подвійну суму марок за поворот додому, а потрійну, як він забере зі собою ще одного чужинця, який поселився у Західній Німеччині.

Але наразі, це лише дотеп — бо ніхто не хоче вертатися додому, хоча що-

(Закінчення на стор. 3)

ВІКУ НЕ СЛІД ДОБАВЛЯТИ, ОСОБЛИВО ЖІНКАМ

В числі з 3-го січня „Свобода" надрукувала поздоровлення від Президії Об'єднання Письменників „Слово" кільком своїм членам, в тім числі й мені. Якщо вже я та інші члени не удостоїлися індивідуального поздоровлення, принаймні воно мусіло б відповідати правді. „Слово" за ввесь час мого членства нічого мені не зробило, крім прикростей, і з новим ювілейним роком обдарувало мене підвищенням віку на п'ять літ. Якщо біографічні факти комусь не достовірно відомі, треба спитатися в самої людини, скільки їй літ.

Ганна Черінь
Порт Шарлот, Фла.

У СОВЄТСЬКОМУ СОЮЗІ, зокрема в Москві і Ленінграді, зростає занепокоєння серед громадян жидівського роду, що дуже швидким темпом поширюється антисемітизм в країні. Це занепокоєння, та чим раз частіші поголоски про можливості погромів створюють серед жидівської громади в Ленінграді та Москві панічний страх. З уваги на це, громадяни СССР жидівського походження стараються всіма можливими способами отримати виїздні візи до будь-якої країни. А тим часом стараються привернути увагу найвищих властей до цього зростаючого антисемітизму, але як самі стверджують, досі безуспішно. Все таки бодай в одному випадку в Одесі колишнім головнім зосередженні жидівського життя, офіційні чинники попередили національні та етнічні організації щоби не пропаґувати ненависти та погромів. Аналітики одначе зауважують, що дивним є те, що найбільше відчуття пропаґування ненависти та погромництва відчувається в Москві та Ленінграді, а єдина перестoрога влади появилася в Одесі.

Андрій Бук

ЕКОНОМІКА 1989 РОКУ В КОМУНІСТИЧНИХ КРАЇНАХ

I

У СССР п'ятирічна перебудова Ґорбачова скрахувала. Індустрійна і аграрна продукція не поправляються. Злочинство, корупція, безробіття зростає, державний дефіцит зріс учетверо. Хвилеві успіхи з поїздок і відвідин Ґорбачова країн вільного світу, включно з Ватиканом і 255-сторінкова пропаґандивна книжка різними мовами про перебудову, гласність і „демократизацію" не допомогли.

Стан харчів і продуктів, головно першої потреби, катастрофальний, далеко гірший, ніж чотири роки тому; в крамницях товарів немає, черги зросли втроє, поверх 30 відс. совєтських громадян живе вбого-веґетує, новий рік зустрічали гірше від попереднього, через брак харчів, овочів, солодощів і розваг уперше за 70 років в церквах Кремля-Москви заграли дзвони, перебудова не лише погіршила стандарт життя але й здеморалізувала, бо різниця між убогими — пересічними громадянами а комуністичними акулами поширилася і далі сприяє бюрократам, а гласність, яка дозволяє говорити, дає можність партії далі замикати уста. Ґорбачов через щораз більші проблеми, неспокої, демонстрації в нутрі країни в східньоевропейських країнах, балтійських республіках — домагаються виходу зі складу Совєтського Союзу. Останньо стотисячну демонстрацію мусулман в Азербайджані приборкано танками і відкликано поїздку і пресові конференції закордонних кореспондентів, які заінтересовані, як Ґорбачов, не розв'язавши економічних проблем розв'яже — політичні.

У грудні, в Москві скінчилася перша фаза переговорів секретаря сільського господарства ЗСА щодо нового торговельного договору. Совєтський Союз купив 450,000 метр. тонн пшениці і 325,000 борошна та замовив 24 міл. метр тонн збіжжя (минулого року — 22, найбільше в 1984 році — 27 міл. мет. тонн) і був найбільшим імпортером, а ЗСА експортером зернових до СССР. У Брюсселі, в грудні м.р. міністер закордонних справ Е. Шеварднадзе підписав з державами Европейської спільноти (вперше в історії) 10-річний торговельно-комерційний договір широкої економічної і політичної співпраці відносно: банковости, забезпечень, оливи, нуклеарної енерґії і туристики. З цією метою держави Европейської спільноти відчиняють в Москві свої банкові філіяли. Торговельний договір, але в меншому засягу з державами Европейської спільноти підписали також Польща, Чехо-Словаччина і Мадярщина, а Східня Німеччина — в процесі переговорів. Через торговельні зносини від 1988 року з Південною Кореєю, торгівля минулого року зросла втроє, до 450 міл. дол., Совєтський Союз відкрив консулят. Корея постачає: текстилі, електроніку, сталь і кораблі в СССР: сільськогосподарські продукти, вугілля і дерево. Фірма МекДоналд відкрила в Москві 10 крамниць, потребує 600 працівників, зголосилося 22,000.

У Китаї захитану економіку, індустрійну продукцію, зростаюче безробіття (20 відс.) погіршила в червні драстична розправа танками демонструючих студентів, які домагалися демократичних привілеїв і зміни уряду, через диктатуру і корупцію. Західній світ запротестував, включно до санкцій, які спаралізували економічний стан і туристику. Уряд знову зніс вийнятковий стан, щоб наладнати економічні і торговельні зв'язки зі Заходом. Перша зареаґувала Японія, за нею ЗСА. Після відвідин колишнього президента Р. Ніксона і Кіссенджера, в грудні несподівано відвідав Китай дорадник в справі крайової безпеки президента Буша Б. Сковкрофт (що скритикували демократи) і відносини зразу покращали. Китай замовив (раніше відкликав) 100 міл. метр. тонн збіжжя, вплатив 5 міл. дол. „а конто" і веде переговори щодо збільшеної достави зерна і харчів, на підставі нової програми. Нова 15-місячна економічна програма помагає:інфляція впала з 27 відс., у січні до 7.2 відс., у грудні овочі — на 11.5 відс., ярина — на 6 відс., зросли ціни на м'ясо, оливу, енерґію і будівельний матеріял. Після 40 років існування збанкрутувала фабрика роверів, втратила 1.5 біл. дол., 630 робітників дістали державне відшкодування. Від 1986 року банкрутують колективні підприємства і фабрика, біля 30,000 підприємств, бизнесів зліквідовано, мільйони робітників втратили працю, тому зростає безробіття. Збанкрутувала також фабрика паперу і вироби пуделок, 600 робітників втратило працю. Світовий банк відкликав обмеження, дає позичку на будову доріг, сільське господарство і електрифікацію, від 1981 року він дав 8 біл. дол. позичок. Уряд міняє центральну індустрійну систему, на якій втратив 14 біл. дол. на приватну торгівлю і приймає інвестиції з індустрійних країн Заходу, в тому 3.5 біл. дол. з ЗСА, яким зніс обмеження. ЗСА погодилися доставити три американські цивільні сателіти і дати позичку економічно-імпортовому банкові в Пекіні, для фінансування американського експорту. 300 американських компаній веде бизнес в Китаї. Останньо уряд Китаю перевіряє реєстр членів Комуністичної партії, переводить чистку.

Катастрофальне економічне положення у шістьох країнах Східньої Европи по 40 літній комуністичній диктатурі — через демонстрації, протести, страйки місцевого населення з вимогою демократичних привілеїв і вільних виборів — закінчилося драмою чи трагедією диктаторів: одних розстріляно, інших віддали під суд за корупцію. У Польщі, Чехо-Словаччині, Мадярщині, Східній Німеччині, Болгарії і Румунії до влади в більшості прийшли демократичні уряди, які штовхнули Захід: держави Европейської спільноти, ЗСА і Японію до фінансової, харитативної і інвестиційної допомоги крахуючим економікам з надією закріпити демократичну владу.

Закінчення буде.

Яку пам'ять залишимо про себе?

„Нація, яка не знає свого минулого, приречена на небуття в майбутньому" — під таким гаслом проходила зустріч членів Українсько-Канадського Дослідчо-Документаційного Центру з громадою, що відбулася 29-го листопада 1989 року в Торонто, у приміщенні Інституту св. Володимира. З попередніх публікацій у пресі відомо, що Українсько-Канадський Дослідчо-Документаційний Центр (УКДДЦ) здійснив попередній проєкт, а саме: створено фільм під назвою „Жнива розпачу" про Голод 1932-33 року в Україні. Це перший в історії українського поселення поза Україною фільм, створений українцями на власний український кошт, що здобув міжнародне признання. Фільм був публічно продемонстрований в Україні і мав величезний успіх.

Наступним проєктом УКДДЦ є створення фільму про участь українців у Другій світовій війні. Метою зустрічі було ознайомлення ширших громадських кіл з працею над фільмом „Україна в Другій світовій війні" та з тими проблемами, що виникають в процесі цієї праці. Присутні мали можливість переглянути уривки з інтерв'ю, записаних на відеострічку, де Владика Мстислав ділиться своїми спогадами про те, як українську Церкву за часів німецької окупації підтримував весь народ, за винятком росіян та малоросів. Голова КУК на Торонто інж. Я. Соколик розчулено із хвилюванням згадує у фільмі про те, як жорстоко поводилися німецькі окупанти з в'язнями львівської тюрми „Бриґідки", про масові нищення в'язнів, про те, як було знайдено серед убитих тіло Юрія Шухевича, брата ген. Чупринки. Було продемонстровано також

Євген Сверстюк виступає перед громадою на зустрічі в УКДДЦ.

кілька інтерв'ю з неукраїнцями (з генералом голляндської армії, який врятувався завдяки УПА та Н. Толстой).

Голова Дирекції УКДДЦ проф. В. Янішевський повідомив, що всі переглянуті інтерв'ю — це ще не зредаґований, сировий матеріял. Кінцевою метою цього проєкту є створення фільму, що охоплював би події від передвоєнних часів до участи українців в канадській армії. Крім того, УКДДЦ має на меті створити серію одногодинних фільмів для шкіл на базі існуючого матеріялу.

Мгр І. Винницька звітувала про упорядкування архіву, який утворився за час праці над фільмами „Жнива розпачу" та „Україна в Другій світовій війні". Це фотографії, часописи, листи, записи інтерв'ю та 20-годинна фільмова стрічка. Завдяки фінансовій допомозі Онтарійського уряду та пожертвам, що надходять від громади, весь матеріял впорядковано, скаталогізовано, він став доступним для дальших дослідів.

Проф. В. Ісаїв повідомив про те, що в кінці 1990 року плянується проведення конференції з метою:

1. зробити аналізу та підвести підсумки друкованих матеріялів про Голод;
2. докладніше вивчити записи, які було зроблено в Україні від очевидців Голоду 1932-33 років, а також матеріялів, зібраних від очевидців-мешканців Америки та Канади.

До цього часу зібрано також великий матеріял про голод 1921-22 років, провадиться його вивчення та опрацювання з метою проаналізувати, до якої міри це був вислід політики.

Д-р П. Смильський розповів про потребу приміщення для збереження архіву й тих матеріялів, які знаходяться в роботі, а також ознайомив присутніх з проєктом реконструкції другого поверху Інституту св. Володимира з метою розбудови приміщення, яке надається для роботи УКДДЦ. Реалізація цього проєкту потребує додаткових фондів. Для здійснення проєкту створення дільму „Україна в Другій світовій війні" необхідна фінансова допомога від громади, що уможливило б реконструкцію приміщення та подальшу працю над фільмом. Про це сказав у своєму слові д-р Я. Шудрак. Допомога Центрові полягає також в надсиланні матеріялів для фільму, в пропаґанді фільму, у творенні реклями для УКДДЦ.

Саме від нас, від сучасного покоління, залежить, яку пам'ять ми залишимо про себе прийдешнім поколінням, чи довідаються наші діти та внуки про те, якою трагічною була і є доля нашого народу, чи будуть вони гордитися відвагою та героїзмом своїх батьків, чи пізнають вони ціну втрат та силу тих каменів, що їх розкидало попереднє покоління — про це сказав у своєму виступі гість з України, літератор, багатолітній політв'язень Євген Сверстюк. Він високо оцінив ідею відродження нашої історичної пам'яті, ідею ширення правди про нас у всьому світі, ідею, яка є основною рушійною силою діяльности Українсько-Канадського Дослідчо-Документаційного Центру.

Людмила Литовченко

ПОНАД ПІВМІЛЬЙОНА американців страждає від хвороби Паркінсона. В четвер, 1-го лютого, в журналі „Сайенс" були опубліковані висліди наукового дослідження шляхів лікування цього захворювання методом прищеплення зародкових клітин до мозку хворого. Вчені говорять, що це є перша надія зупинити прогресуючу хворобу, яка в більшості випадків веде до неспроможності координації рухів. Звіт науково-дослідної праці шведських та англійських вчених став першим доказом того, що прищеплення зародкових клітин може бути використане для лікування хвороби Паркінсона. Вченим вже давно було відомо, що причиною захворювання є відмирання частин мозку, ніґра, яка продукує допамін, хемікалію що передає сиґнали іншим частинам мозку, даючи інструкції для руху. Теоретично вчені припускали можливість прищеплення клітин частини мозку від зародку, які б виконували цю функцію, але початкові спроби не принесли бажаного висліду. Нова техніка переведення операції дає можливість перещеплюваним клітинам пережити глибоко в мозку пацієнта. Після операції стан 49-літнього пацієнта, який був у тяжкій стадії захворіння виразно покращав.

Між двома...

(Закінчення зі стор. 2)

раз менше праці та помешкань на Заході.

У Парижі, як і взагалі у Франції, німецькі проблеми добре знають але не цікавляться ними так близько. Французи емоційно із-за довгих та сильних історичних сантиментів зовсім полонені подіями в Румунії і тамошньою другою телевізійною революцією, яка мала куди більше кривавий перебіг, як ця в Східній Німеччині. І так нам доводиться кожного дня приглядатися на передаваних на телевізійному екрані подій в Румунії і то не через десять чи п'ять хвилин, а принаймні годину. Це зумовлене, здається, тим, що румуни зправила знають французьку мову, яке є обов'язковою у школах і тому Франція може передавати безпосередньо їхні враження, переживання чи коментарі їхніх телевізійних журналістів. А французи сидять, немов пришпилені до телевізійних апаратів і приглядаються з однаковим зацікавленням безконечним демонстраціям на вулицях румунських міст і постійно повторюваним макабричним знімкам трупа недавнього диктарора Румунії Чаушеску, та інших громадян, яких повбивали з його наказу коротко перед тим.

Але зацікавлення подіями в Румунії не обмежується у Франції лише до телевізійних новинок. Франція, а що дивне, її звичайні громадяни, є готові до незвичайно потрібної матеріяльної та моральної допомоги Румунії і дають цього щоденні докази. Тут не лише уряд заявив, що допоможе у економічній кризі, в якій Румунія тепер буде, але окремі міста та містечка Франції „адоптували" міста Румунії і збирають для них одяг, сухі харчі та гроші.

І так на границі містечка, біля Парижу, де проживаємо, пишається велика нова таблиця з румунською складною назвою „посестри" і з французьким закликом, щоб складати дари в міському уряді. Замовлено окремі літаки, голосяться лікарі та санітарний персонал, щоб допомогти в Румунії раненим чи хворим. Франція поспішає з активною і скорою допомогою Румунії, порушена до глибини сердець картинами на телевізії і розповідями про холод, голод і переслідування.

Цікаве чи ця допомога була б також така сердечна, коли б велика кількість румунів переїхала до Франції і тут поселилася? Нам добре відомо, що пересічні французи ніяк не мають прихильної настанови до чужинців, хіба коли ці приїздять з повними кишенями „твердої валюти" як наприклад, японці. В румунів однак кишені порожні.

Спостерігаючи зблизька в Европі настрої після цих двох телевізійних „революцій", нам мимоволі насуваються різні порівняння із реакцією української громади за океаном на події в Україні та на численні приїзди наших земляків чи то на відвідини, чи на постійне перебування серед нас і... находимо багато аналогій.

Звеличниця...

(Закінчення зі стор. 1)

Усе це для нас нове, цікаве і признаємося — незнайоме, але В. Ткач, як завважуємо, почувається у таких експериментальних ситуаціях певно і вигідно та саме того роду постановки для неї не першина. Знаємо із її дотеперішньої театральної праці, що вона приготовляла не одну модерну п'єсу в театрі „Ля Мама", який відомий широко в Ню Йорку із своєї аванґардної настанови.

Отож вона заохочена тепер експериментом в Гарварді вирішила підготовити окрему виставу, що її назвала „У світлі". Це має бути вибір віршів Т. Шевченка, П. Тичини і Сковороди у подібному оформленні як у майстерні Гарварду, а підставою є щоденник Л. Курбаса.

Вистава має бути спершу виведена у театрі „Ля Мама", як майстерня для запрошеної публіки в днях поміж 9-им, а 11-им березня, а в жовтні цього року відбудеться офіційна прем'єра цієї оригінальної постановки. 11-го лютого вона буде говорити на цю тему на форумі 64-го Відділу СУА.

Розуміється, нам відразу насувається при її інформаціях ряд питань. Перше із них, якою мовою будуть виведені тексти?

— Більшість поезій перекладаю англійською мовою я, — відповідає нам В. Ткач, але допомагає мені в тому поетка і акторка Ванда Фіппс, поезії якої появилися вже в поважних літературних виданнях, а сама вона виступала в різних театрах. Але знаєте, — пояснює Вірляна — ми ще напевно багато в текстах зробимо змін в часі проб, бо саме такий рід постановок, на експериментальній базі, вимагає повної співучасти всіх акторів і усі вони співпрацюють зі мною.

— А хто ці актори? — ставимо питання.

— За винятком кількох — інші актори — американці і тому буде дуже цікаво почути в їхньому виконанні Шевченка, Тичину та Сковороду. А втім, — каже В. Ткач, — у вірші є не так важливий зміст, як те, щоб схопити ритм та рухами і голосом його передати.

Коли питаємо нашу театральну мисткиню, чи їй важко перекладати — вона стверджує, що це залежить що та як, але прозраджує нам, що вона пише сама вірші не лише українською мовою (які ми мали нагоду вже не раз читати), а також англійською.

На наше прохання В. Ткач читає нам один із своїх найновіших творів, — вірш написаний англійською мовою з приводу смерти Йосипа Гірняка, корифея українського театру та співробітника Л. Курбаса. Заслухуємося в нього і хоча може не схоплюємо всіх думок, але сам звук і добір слів дає нам почуття ритму, настрою та хотілося б бачити його у такому театральному виконанні, як оце в гарвардській майстерні.

Після цього гарного інтермеццо, ми, однак, мусимо повернутися до оригінальної теми нашої розмови.

Отже наша гостя, ще нам розповідає, що у цьому експериментальному театрі, який В. Ткач називає мистецтвом простірного образу („Performing Art"), візьмуть участь крім акторів, яких імен вона не подає, Ватоку Уено, який підготовляє постановку та світла, Роман Гурко — український композитор з Канади, що вже допомагав В. Ткач у майстерні в Гарварді, а в Торонто є асистентом директора Канадської Оперної Компанії, і Керолл Пелletіс, яка підготовляє костюми.

Усе дає запоруку, що ідея В. Ткач знайшла зрозуміння і підтримку добрих фахових сил, а постановка, яка буде відбуватись у такому театрі, як „Ля Мама" мусить викликати широке зацікавлення американської публіки. Всі ці фактори, як також поєднання українського театрального мистецтва Л. Курбаса (яке на думку В. Ткач, досьогодні актуальне та має світову вартість) із теперішнім експериментальним театром — незвичайно корисне для поширення україніки серед чужого світу.

Як добре, що молода талановита людина, захоплена Курбасом, іде його слідами в американському середовищі і показує у новій нетрадиційній формі українське мистецтво слова.

На представництво...

(Закінчення зі стор. 1)

байджану Етібара Мамедова, який прибув до Москви, за словами Ґерасімова, для 'підготовки антигромадських акцій'.

28-го січня в газеті „Комсомольская правда" з'явилися свідчення жертв нічного нападу. Майор запасу Олег Пасічник, який прибув до Москви з делеґацією Гянджа, сказав: 'Працювали професіонали: чіткий психологічний вплив, точні удари. Всі старші тридцяти п'яти, з надзвичайно добрим оснащенням: камуфляж, сфери-шоломи з антенами, АКС, важкі бронежилети".

Соціял-демократична група Азербайджану повідомляє, що в ніч з 19-го на 20-го січня військові частини совєтської армії з різних доріг почали входити в Баку. Дороги були зайняті населенням Азербайджану, яке вийшло на заклик Народного фронту, щоб не допустити військ. 20-го січня рівно опівночі совєтські війська відкрили вогонь по людях, одночасно на всіх дорогах, що ведуть в місто. В результаті понад 300 людей вбито, 700 поранено. Біля Сальянських казарм серед убитих виявився і дев'ятирічний хлопчик. На шляху до летовища в Баладжарах людей чавили танками, в тому числі і автомобілістів разом з автомобілями. Розчавили також дві автомашини швидкої лікарської допомоги.

Бакинці намагалися зупинити совєтські війська за допомогою пляшок з бензином, ракетниць і шротівниць, однак їхній спротив виявився надто слабким.

Реєструвати вбитих і оперувати поранених дозволяли тільки військовим лікарям, щоб не було зафіксовано вогнестрільних поранень з огляду на можливі перевірки в майбутньому.

Народний фронт Азербайджану вважає, що криваві події в Закавказзі були зарання запляновані під керівництвом Політбюро ЦК КПСС і КҐБ СССР. Спочатку була спровокована дестабілізація в Джалалабаді й Нахічевані, яку почали злійнювати в грудні 1989 року.

Ескаляція вірменських провокацій з нападами на азербайджанські села також явно кимось спрямовувались на створення націоналістичної психози. Іноземних кореспондентів туди не пускали, та й совєтських також, а офіційна совєтська преса спрямовувала загальну громадську думку, що це, мовляв, споконвічна ворожнеча між вірменами й азербайджанцями і що тільки совєтські війська можуть її припинити. Підготувавши відповідно громадську думку, негайно ввели війська, а всю провину за криваві події звалили на Народний фронт Азербайджану, який насправді робив усе, щоб уникнути кровопролиття. Їх арештовують для того, щоб не дати змоги переконати народ у можливості вирішувати все мирним шляхом.

СОВЄТСЬКИЙ ДИПЛОМАТ минулого тижня у Манілі закликав до переговорів між СССР і ЗСА в справі зменшення морських сил цих двох країн, зокрема в азійсько-тихоокеанському реґіоні, бо згідно з його твердженнями дальше нагромадження морських сил може спричинити поважну стратегічну нестійкість. Цим дипломатом остороги є Олег Соколов, совєтський амбасадор до Філіппін, який відновив цю пропозицію, бо при кінці лютого американський секретар Департаменту оборони Дик Чейні якраз має відбути перевірку морських сил ЗСА в азійсько-тихоокеанському реґіоні. Сам секретар Д. Чейні заявив, що цю справу він порушить під час відвідин у Південній Кореї, Японії та Філіппінах, одначе відмовився коментувати про можливість великих зменшень в цьому реґіоні.

У Вашінґтоні молились за український народ

Вашінґтон. — В неділю, 21-го січня, напередодні свята української державности в українській православній катедрі св. Андрія Первозванного в Сільвер Спрінґ, Мд., був відправлений торжественний Молебень за український нарід розсіяний по цілому світі і зокрема за тих, що в тяжких умовах в Україні борються за кращу долю свого довгих років поневоленого, але нескореного українського народу.

Молебень відправив настоятель катедри о. протоієрей Григорій Подгурець, сказавши перед тим відповідне слово про день 22-ге січня і його велике значення в історії української нації. Після Молебня була відправлена Панахида по св. п. президентові Української Народної Республіки, Миколі Лівицькому в 40-ий день його смерти. Співав гарно церковний хор, а прислуговували три вівтарні хлопчики. Стійку з прапорами тримали українські ветерани, живі свідки минулих днів боротьби за незалежність.

К. Степовий

СЕКРЕТАР ОБОРОНИ Дік Чейні заявив у четвер, 1-го лютого, що навіть якщо Совєтський Союз виведе всі свої війська із країн Східньої Европи, американські військові сили у складі 225,000, з яких 195,000 в Центральній Европі, повинні бути присутніми у цій частині світу тому, що „Совєтський Союз все ще залишається єдиною країною на земній кулі, яка спроможна знищити ЗСА". На сьогоднішній день ЗСА має в цьому реґіоні 305,000 вояків, а Совєтський Союз — 600,000. Крім цього ще 30,000 американських вояків знаходиться у Туреччині, Італії та Англії.

ФОНД ДОПОМОГИ ДІТЯМ ЧОРНОБИЛЯ

звертається до УКРАЇНЦІВ в ДІЯСПОРІ присилати грошеві пожертви на закуп і перевезення в Україну ліків, вітамін, харчів, одягу тощо для хворіючих від надмірної радіяції дітей в Україні.

Моя пожертва .... дол.

Чек виписувати на Children of Chornobyl Relief Fund.

....

Ім'я і прізвище

....

Адреса

Пожертви просимо висилати на адреси:

Children of Chornobyl Relief Fund or Rukh Fund
c/o Ukrainian National Ass'n
30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07302

або

Children of Chornobyl Relief Fund or Rukh Fund
272 Old Short Hills Rd., Short Hills, N.J. 07078

УПРАВА ФОНДУ ДОПОМОГИ ДІТЯМ ЧОРНОБИЛЯ
Проф. Тарас Гунчак, голова

ПОДЯКА

У неділю рано, 1-го жовтня 1989 р. в Дітройті, Миш., несподівано заснув спокійним сном мій Улюблений ЧОЛОВІК

бл. п.

Мартин Новаківський

Цією дорогою складаю подяку нашому пароховi Всечесному о. Христофорові Войтині за відправлення Панахиди та прощальні слова в похоронному заведенні, як рівнож на цвинтарі і відпровадження бл. п. Мартина на місце Вічного Спочинку.

Рівнож дякую Всечесному о. Богданові Скаськовому за відправлення Панахиди та прощальні слова в похоронному заведенні.

Дякую Ярославові Дужому за зорганізовання хору, який відспівав Панахиди, а опісля на Службі Божій за прегарний спів в часі внесення домовини і під час похоронних відправ, як рівнож на цвинтарі.

Дякую членам Визвольного Фронту, які з прапором віддали останню пошану другові бл. п. Мартинові. Інж. Богданові Федоракові, Антонові Кобилянському, д-р Миколі Климишинові, Миколі Кавці, Інж. Мирославові Кальбі, Михайлові Ласці, Ярославові Стеткевичеві.

Сеньйорам СУМА, які в одностроях з прапором віддали останній салют бл. п. другові Мартинові вшановуючи його пам'ять. Мґр Миронові Федорівому, Іванові Бутрієві, Павлові Ткачукові, Григорієві Корбякові.

Дякую друзям, які несли домовину — Іванові Бутрієві, Іванові Цареві, Григорієві Корбякові, Володимирові Каськові, Ярославові Стеткевичеві, Петрові Шнурівському.

Щиро дякую всім за участь в Панахидах і відпровадження бл. п. Мартина на Вічний спочинок.

Миколі Кавці за прощальні слова від друзів Визвольного Фронту і від Об'єднання Мистців Української Сцени та від себе, як особистого приятеля. Рівночасно дякую Кавці за провадження тризни і переведення збірки на Українську Пресу. Збірщики: Ярослав Стеткевич і Григорій Озарків.

Дякую за пожертви на Служби Божі, на Патріярхат, на Музей в Дітройті та школи.

Дякую за прекрасні китиці квітів від ОУН, ОЧСУ, СУМА, УККА, АБН, Оселі Київ, Культурного Центру та від моєї родини Богоновичів.

Я дуже вдячна д-рові Миколі Климишинові за спомини про життєвий шлях бл. п. Мартина, І. Бутрієві за прощальні слова від СУМА, І. Захарків від Музею в Дітройті.

Моя сердечна подяка всім, що в часі мого невимовного болю були зі мною і за вислови співчуття особисто, телефонічно та листовно, як також за відпровадження бл. п. Мартина на місце Вічного Спочинку та власникам похоронного заведення Богай Датсонові і Кристофові за дуже дбайливу услугу.

Вдячні:
ІРЕНА — дружина
ТЕОДОЗІЯ — шваґерка
АДРІЯН І РОМАН з родинами — кузени

Пожертви, які вплинули в пам'ять Покійного:

на Служби Божі	$ 322.00
на Патріярхат	1.030.00
на школи	885.00
на Музей в Дітройті	1.065.00
зі збірки на тризні на Українську Пресу	620.00
на Фонд оборони ім. Я. Стецька (дружина Ірена)	10.000.00
на Фонд будови на оселі СУМА, Елленвіл, Н. Й. (дружина Ірена)	10.000.00
Разом	$23.922.00

Ділимось сумною вісткою з Ріднею, Приятелями і Знайомими, що дня 21-го листопада 1989 р., несподівано упокоїлася у Бозі

бл. п.

СОФІЯ МУЛЬКЕВИЧ-БІЛОУС
з дому ҐУРСЬКА

народжена 12-го вересня 1911 р. на Україні.

ПОХОРОНИ відбулися 25-го листопада 1989 р. з церкви св. Івана Хрестителя у Newark, N.J. на цвинтар Gate of Heaven, East Hanover, N.J.

В глибокому смутку:

донька — МАРТА МУЛЬКЕВИЧ-ТУРЯНСЬКА з мужем ВОЛОДИМИРОМ
син — ЯРОСЛАВ МУЛЬКЕВИЧ з дружиною ҐЕЙЛ
внуки —
ІРЕНА, ЮРІЙ, АНДРІЙ і ЕВГЕН ТУРЯНСЬКІ
ДЕБОРА, ПЕТРУСЯ, МИХАЙЛО І ХРИСТОФОР МУЛЬКЕВИЧ
та ближча і дальша Родина в Америці, Канаді й Україні

ЗГІДНО З ПОВІДОМЛЕННЯМИ закордонних дипломатів, прем'єр-міністер Китаю Лі Пенг має в пляні відвідати Совєтський Союз у квітні, щоби поліпшити взаємовідносини між обидвома країнами. Москва вже минулого місяця проголосила можливість відвідин китайського прем'єр-міністра, але точної дати не подано. Китайські власті відмовляються від всяких коментарів у цій справі.

П'ЯТЬ ПРИЧИН ЧОМУ НАМ ПОТРІБНО ПІДТРИМУВАТИ ІВАНА ДЕМ'ЯНЮКА

1. „Мушу сказати, що я переконаний, що вирок суддів в Ізраїлі був несправедливий..."
— Лорд Томас Деннінг

2. „Мені не відома ніяка інша судова справа в якій потоптано так багато процедур загально прийнятих міжнародними чинниками".
Професор Віллєм Вагенар, автор книжки „Розпізнаючи Івана: Наукова праця з легальної психології". Вид. Гарвардського Університету.

3. „Якщо Іван Дем'янюк, в невинності якого я повністю переконаний, буде повішений на шибениці Айхмана, то прийде день коли держава Ізраїль буде сидіти на лаві підсудного".
— Патрик Бюкенан.

4. „На мою думку ця справа смердить... Прошу розглянути справу американського громадянина Івана Дем'янука і поведінку Відділу спеціяльних інвестиґацій (ОСІ) в нашій країні".
— Конґресмен Джеймс Трафікант (демократ, Огайо). „Конґресовий рекорд" з 20-го червня 1989 р.

5. „Вірю, що історія не забуде справи Дем'янюка, так як не забула справи Дрейфуса".
— Граф Ніколай Толстой

Після дванадцяти років наполегливих і невтомних зусиль ми осягнули багато. За свою подивогідну відвагу та витривалість Іван Дем'янюк — невинна жертва — заслужив на гідну оборону перед ізраїльським Верховним судом. Без Вашої негайної фінансової допомоги така оборона не буде можливою. Просимо допомогти нам успішно завершити останній етап цього страхіття-примари, яка триває вже понад дванадцять літ.

Просимо висилати пожертви на:

John Demjanjuk Defense Fund
P.O. Box 92819
Cleveland, Ohio 44192

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу ЯНҐСТАВН, Огайо

повідомляє, що

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

— відбудуться —

в неділю, 25-го лютого 1990 р., о год. 3-ій по пол. в залі Українського Православного Центру св. Петра і Павла
1025 N. Belle Vista, Youngstown, Ohio

У загальних зборах зобов'язані взяти участь, з рішаючим правом голосу: Члени Управи Окружного Комітету, Конвенційні Делегати, та по два делегати наступних Відділів:

72, 119, 140, 218, 230, 274, 348

Гостей, Членів Українського Народного Союзу радо вітаємо.

ПРОГРАМА НАРАД:

1. Відкриття і схвалення порядку нарад
2. Ствердження правосильности зборів
3. Вибір Президії
4. Відчитання і прийняття протоколу з попередніх Загальних Зборів
5. Звіти уступаючої Управи і Контрольної Комісії
6. Дискусія над звітами і їх прийняття
7. Вибір нової Управи
8. Слово головного касира УНСоюзу УЛЯНИ М. ДЯЧУК
9. Плян праці на біжучий рік
10. Внески і запити
11. Закриття Загальних Зборів

У нарадах візьмуть участь:

Уляна М. Дячук, головний касир УНС
Андрій Джула, головний радний УНС
Тарас Шмаґала, головний радний УНС

За УПРАВУ ОКРУГИ:

Естелла Волошин, голова
Галина Сенедяк, секретар — Марія Макар, касир

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу БАЛТИМОР, Мд.

повідомляє, що

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

— відбудуться —

в суботу, 24-го лютого 1990 р., о год. 10-ій ранком в приміщенні дому „Самопоміч"
239 South Broadway, Baltimore, Md. 21231

У загальних зборах зобов'язані взяти участь, з рішаючим правом голосу: Члени Управи Окружного Комітету, Конвенційні Делегати, та по два делегати наступних Відділів:

15, 34, 55, 81, 260, 290, 320, 337

Гостей, Членів Українського Народного Союзу радо вітаємо.

ПРОГРАМА НАРАД:

1. Відкриття і схвалення порядку нарад
2. Ствердження правосильности зборів
3. Вибір Президії
4. Відчитання і прийняття протоколу з попередніх Загальних Зборів
5. Звіти уступаючої Управи і Контрольної Комісії
6. Дискусія над звітами і їх прийняття
7. Вибір нової Управи
8. Слово головного предсідника УНСоюзу д-ра ІВАНА О. ФЛИСА
9. Плян праці на біжучий рік
10. Внески і запити
11. Закриття Загальних Зборів

У нарадах візьмуть участь:

д-р Іван О. Флис, головний предсідник УНС
Євген Іванців, головний радний УНС

За УПРАВУ ОКРУГИ:

Богдан Ясінський, голова
Остап Зинюк, секретар — Остап Стельмах, касир

Мотиви в малярстві
І. Банах-Твердохліб

Відчуття краси довколишнього світу, його Божественне буття стало основою не тільки світосприймання непідробних свіжістю кольорів, а й спонукало Ірину Банах-Твердохліб виплекати їх на своїх полотнах нев'янучими квітами народних почуттів. Такі її картини як „Українська мати на грані двох світів", „Україна сьогодні", „Катедра св. Юра у Львові", „Голод в Україні", „Земля моя прадідівська", „Вінниця" „Сибір", „Хресна дорога української матері", „Церква св. Миколи в Колодному на Закарпатті", „Захід сонця в країні" та інші вказують на справжній талант мисткині, що розцвів дивною папороттю в без просвітню ніч української духовности. Суб'єктивність творчости Ірини Твердохліб — це відношення зафіксованих зором художника різноманітних явищ, природи, коли ж її душа — це відбиття неповторної краси українського пейзажу якого вона, мов казкова жар-птиця воскресила своєю уявою.

Ірина Твердохліб має неабияке чуття і уміння прислухатися до биття материного серця рідної України. Від цієї самопосвяти в неї на палітрі творчости яскріє велика любов, те найсвятіше почуття спалаху і горіння для чести та слави своєї втраченої Батьківщини. Та її глибока і незгасна любов проявляється навіть в портретах її дочки Орисі чи в картинах українських соборів та храмів. Тож така нічим незамінна любов духа людської свідомости і є основою надхненної творчости чи компоненту зображення образів Ірини Банах-Твердохліб.. Її малярська творчість, крім самобутньої високої майстерности, ще має атрибути, що позначені наявністю чутливої емоційности, та суб'єктивної насичености.

На емалевих своїх полотнах Ірина Банах-Твердохліб розгортає перед нашими очима цілу екологію живих істот, а ціла її творчість переплетена квітучим верболозом у різних сферах їхнього уявного чи дійсного перебування, творячи свої мистецькі духовні цінности, такі як „Земле моя, земле", „Коні у степу", „Свято-іванівська ніч", „Мандрівники", „Церква Різдва у Верхоті" малярка цима картинами досягнула вершин морального почуття, що було виплекане гордістю українського духа. Тому духові щонайбільше Ірина Банах-Твердохліб і завдячує як мистець.

Завдяки своїй допитливости в шуканні розв'язки існуючих в творчому пориванні проблем, вона і спромоглася досягнути недосяжного, а саме досконалости не тільки в малярстві, але і в графіці, емалі, вибійках, кераміці та в батиці.

Утверджена у непохитній вірі творчого горіння, майстер живопису Ірина Банах-Твердохліб для нас, українців, була і залишилася казковою дівчиною з рідних її Винників, що коло Львова. Видно, колись заколисана шумом багатоголосого лісу княжих околиць, їй в ті далекі дитячі роки незримими тінями пращурів було схвалено подарувати магічного пензля віків з тим, щоб вона загодя могла ним створити і горе і славу цілого українського поневоленого народу. Той незримий дарунок Ірина Банах-Твердохліб зберегла крізь ціле своє життя і використала його для слави і чести всіх нас живих і мертвих і ще ненароджених її земляків.

Юрій Буряківець

Чоловічий хор „Обнова" колядує

В понеділок, 8-го січня, в другий день Свят Різдва Христового, чоловічий хор „Обнова" під диригентурою інж. Петра Бубели влаштував о год. 7:30 ввечері у великій залі Українського Культурного Центру, вул. Крісті в Торонто концерт колядок і щедрівок.

Програму концерту, що складалася з двох частин, відкрив голова „Клюбу Сеньйовір" Іван Хичій, який привітавши учасників з Різдвом Христовим і Новим Роком розповів про українські традиції і звичаї. Піснею „З нами Бог" — Д. Бортнянського та з сольоспівом М. Яворського хор впровадив учасників у святковий настрій різдвяно-новорічних і йорданських свят.

У першій частині хор виконав: „Все сьогодні", „Бог предвічний", „По всьому світу", „Ой видить Бог", „На небі зірка", „На Рождество", „Днесь поюще", „В Вифлеємі новина", „Що то за предиво", і з сольом диригента П. Бубели. М. Штогринець гарно й зворушливо продеклямувала вір „Просфорою ділимося з вами".

Друга частина концерту складалася з щедрівок і колядок: „На Йорданській річці", „Щедрик", „Добрий вечір", „Тиха ніч", „Сніжне Різдво" — з солістом М. Яворським, „З охотою заспіваймо", „Нині Рождество", і „Нова радість стала". У цій частині актор А. Ільків у деклямації „Свят-Вечірній спомин" по мистецькому віддав настрій святкувань й традицій українського Різдва. Фортепіяновий супровід був в руках досвідченої піяністки Ірини Ямищак. Програму концерту закінчено спільним співом хору і з слухачами колядкою „Во Вифлеємі".

Хор „Обнова" — це хор „Клюбу Сеньйорів", до складу якого входить багато старших пенсіонерів. Варто брати приклад з наших хористів, які так активно включились до праці та своїми виступами на різних імпрезах здобули собі признання й похвалу. Наша пісня — наша слава не вмре не загине, бо вона стала духовним втіленням кожної людини, бо через пісню висловлює вона свої почуття, думки, ідеї, болі і радощі, а нашим колядкам і щедрівкам належить одне з найважливіших місць, вони стали невід'ємною частиною святкування величавого свята Різдва Христового.

В. Дідюк

УВАГА! УВАГА!

Члени Конвенційної Комісії УНСоюзу БАЛТИМОР-ВАШІНҐТОН, Д. К.

СХОДИНИ КОНВЕНЦІЙНОГО КОМІТЕТУ

— відбудуться —

в суботу, 24-го лютого 1990 року о годині 1-ій по пол. в приміщенні дому „САМОПОМІЧ"
239 South Broadway, BALTIMORE, MD

В програмі сходин обговорення всіх справ пов'язаних з підготовкою 32-ої Конвенції УНС, яка відбудеться **від 28-го травня до 2-го червня 1990 р. в готелі Гаєт-Рідженсі у Балтиморі.**

За дальшими інформаціями прошу звертатися до **головного радного Евгена Іванцева,** керівника Бюра УНС у Вашінґтоні,
телефон: (202) 347-8629

Головний Екзекутивний Комітет УНС

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

Жіноча відбиванкова дружина „Ч. Січі" в турнірі ЮСВБА

В суботу, 21-го січня, в Ню Йорку відбувся п'ятий турнір нового сезону Відбиванкової Асоціяції ЗСА, в якому українок репрезентувала дружина УСВТ „Ч. Січ". Звітовий турнір відбувся в спортових залях Гантер коледжу в Ню Йорку, в якому взяло участь 10 кращих дружин із стейтів Ню Йорку, Ню Джерзі і Коннектикат. Згідно із прийнятим правилом, на початку гри проходили в двох рівнорядних підгрупах і після закінчення, півфінальні і остаточно фінальні за першенство турніру. Вислідн „Ч. Січі":

„Ч. Січ" — Лівінгстон ВК — 15:5, 16:14
„Ч. Січ" — „Енджелс Фаєр" ВК — 11:15, 15:12
„Ч. Січ" — Скай Вокерс ВК — 15:13, 15:12
„Ч. Січ" — „Сайд Авт" ВК — 13:15, 15:13

Згідно із цими вислідами, „Ч. Січ" здобула друге місце своєї підгрупи і цим самим ввійшла до півфіналу, в якому зустрінула „Лонг Айленд" ВК. В швидкій і завзятій грі перемогла дружина „Лонг Айленд" вислідом 15:10, 12:15, 15:10.

Таким чином, наша дружина зайняла четверте місце турніру, після „Флямінго" ВК, Л. Айленд і „Сайд Авт". Склад „Ч. Січі": С. Моравська-Галій, С. Дівис, А. Као, С. Лопатовська, Н. Моравська, Б. Кемпбел, Л. Нілій, М. Орел. Провідниця С. Моравська, тренер Павло Галій.

ВІСТКИ З УКРАЇНИ

Неполадки в футболі СССР

Вже довший час проводиться „холодна війна" в організованому футболі імперії. Досі футболом в СССР завідувала „Футбольна федерація" під наглядом Державного Спортового Комітету. В зв'язку із загальними змінами, що проходять в імперії, ряд футбольних діячів, бажаючи вирватися з лабет спортових політруків, заснували „Спілку Футбольних Ліг", — незалежну від Державного Спортового Комітету СССР. Від того часу на спортових сторінках преси імперії ведеться „холодна війна", чільні спортові чиновники, що ще залишилися з застійних брежнєвських часів, не хочуть випустити з рук (тобто завзято борються за свої посади) професійного футболу імперії. Остаточно справу має розглянути суд. В основному російські екстремісти хочуть за всяку ціну втримати контролю над футбольними клюбами „республік", щоб мати можливість далі вживати кращих неросійських футболістів в збірній імперії, як теж загарбувати мільйони в твердій валюті за продаж неросійських футболістів футбольним клюбам Англії, Італії, Франції, Австрії, Швеції, Фінляндії та іншим країнам вільного світу.

В цій обширній дискусії на сторінках преси беруть участь теж симпатики українських футбольних клюбів. Ось один із таких листів помістила київська „Спортивна газета" в числі з 18-го січня 1990 року, що його підписав Є. Радомський з міста Бердичева. Він пише: „Чекаємо перемін і не віриться, що вони будуть на користь футболу. Хто ж господар становища — Федерація чи Спілка футбольних ліг? Хто б не був — аби користь. Хто б не був, він повинен керувати всім футболом. Від дитячо-юнацького до професіонального. Це моя думка. Інакше розвиток футболу згасне. На мій погляд, нововведення Федерації (створення буферної зони) безперспективне. Перехід з другої ліги в другу (буферну) — це безглуздя. Для зони, де гратимуть команди України, мало що зміниться. Дещо скоротиться кількість матчів, але значно збільшиться час на переїзди, фінансові витрати, відчуватиметься брак часу для навчально-тренувальної роботи. Привабливіший вигляд має структура проведення чемпіонату, запропонована Спілкою. Вона дасть можливість частково розвантажити другу лігу, й автоматично поліпшиться тренувальний процес у командах. Пожвавиться обмін між лігами після створення двох груп у першій лізі, а це неабияка перспектива. У мене є пропозиція. Федерації України, як організаційній формації республіки, що є членом ООН, вступити у ФІФА та УЕФА (Европейська Футбольна Асоціяція, - О.Т.) і проводити свій чемпіонат. За приклад, продовжує Радомський, — править Великобританія. Проводити чемпіонат України в трьох лігах: вища — 10 клюбів по 4 змагання (кожний з кожним): перша -10 клюбів по 4 змагання: 18-20 клюбів по два змагання. На Україні майже 40 команд і цього достатньо для проведення повноцінного чемпіонату. На мій погляд, це сприятиме розвиткові футболу в республіці. Збірна України зможе брати участь у чемпіонатах світу та Европи, Олімпійських Іграх, а кращі клюбні команди — в европейських клюбових турнірах".

Цей погляд Радомського поділяє величезна більшість симпатиків українських футбольних клюбів, на жаль, з цим цілком правильним поглядом не згідні російські шовіністи в Москві та їх наставлені чиновники і політруки в Україні.

Із сказаних вище причин вони прагнуть продовжувати колоніяльний стан теж в спорті, хоч тим самим завдають ударів спортовцям Росії, які не можуть нормально репрезентувати своєї країни на міжнародній арені.

Київ „Сокіл" — Москва „Крила Рад" — 5:2
Київ „Сокіл" — Рига „Динамо" — 5:4

В цих двох чергових змаганнях за чемпіонат вищої ліги СССР, що відбулися в Києві 16 і 18 січня ц.р., Київський „Сокіл" здобув важливі перемоги. Згідно із дотеперішніми вислідами „Сокіл" займає в показнику табелі ігор місце в першій п'ятці після Воскресенського „Хініка", Московського „Динамо", ЦСКА (Клюб Совєтської Армії, фактично збірна СССР) і Ризького „Динамо". Як ми вже згадували в попередніх „Спортових Вістях" „Свободи", недавно в ЗСА на турне побували Московські клюби: „Динамо", „Крила Рад", ЦСКА і Воскресенський „Хімік", усі мали можливість змагатися з професійними клюбами НГЛ. Київському „Соколові" довелося грати з університетськими дружинами і двократно із Олімпійською збірною ЗСА. Чому „Сокіл" грав з аматорами, на це питання частково відповів тренер А. Богданов в інтерв'ю в київській „Спортивній загеті" в числі з 16 січня ц.р. " Ключові гравці Ширяєв, Христич і Степанищев у складі ЦСКА грали в суперсерії з клюбами Національної Гокейової Ліги, на молодіжній першості світу виступав Годинюк, а воротар Шундров захищав ворота олімпійської збірної". Про те, що вищеназвані гокеїсти з Києва у великій мірі причинилися до перемог ЦСКА в ЗСА не писала спортова преса, для них це був російський клюб. Не відмітив того ясно й недвозначно тренер Богданов. До речі, крім цих гокеїстів з Києва в складі ЦСКА грало ще чотири інших кращих гокеїстів з різних клюбів республік і корінної Росії. Отже „переславлений" Тихонов, тренер цього упривілейованого ЦСКА не має так дуже чим хвалитися. Серію товариських змагань в ЗСА і Канаді виграла збірна СССР із звичайними професійними клюбами на цьому Континенті.

Доводиться тільки відмітити безмежну наївність Проводу НГЛІги, який дав себе ще раз „набрати" та дещо принизити окремі дружини, які зазнали поразок із фактичними збірними імперії, що виступали під плащиком ЦСКА і Воскресенського „Хіміка". В анналах історії професійного гокею буде ще раз записано, що „супер-серію" гокею між „клюбами" ЦСКА, „Хіміка", „Динамо" і „Крил Рад" і клюбами НГЛіги виграли „росіяни".

(от)

ПОВІДОМЛЕННЯ Адміністрації „Свободи"

ПОВІДОМЛЯЄМО ВСІ ОРГАНІЗАЦІЇ І ПООДИНОКІ ОСОБИ,

ЩО АДМІНІСТРАЦІЯ НЕ БУДЕ ПОМІЩУВАТИ ЖАДНИХ ОГОЛОШЕНЬ

якщо попередні рахунки

НЕ БУДУТЬ ВИРІВНЯНІ

Окремих листів у тій справі не будеться відписувати.

ВСІ РАХУНКИ МУСЯТЬ БУТИ ЗАПЛАЧЕНІ ДО 15 ДНІВ ВІД ДНЯ ПОЯВИ.

ВІДІЙШЛИ ● ВІД НАС ●

ТЕОФІЛЯ ЛИТВИН ХРУПАЛО, член 52-го Відділу ім. Тараса Шевченка в Голіокі, Масс., померла 1-го січня 1990 року на 96-му році життя. Нар. 1893 року в селі Лапаївка, Камінка Струмилова, Україна. Членом УНС стала 1923 року. Залишила у смутку дочку Софію Пилипець і внуків Петра і Василя. Похорон відбувся 5-го січня 1990 року на укр. кат. цвинтарі св. Духа в Совт Дірфілд, Масс.
Вічна Їй Пам'ять!

Петро Пилипець, секр.

ЮЛІЯ СКВІРТНЯНСЬКА, член УНС Відд. 200-го Т-ва „Вільна Україна" в Озон Парку, Н. Й., померла 20-го липня 1989 року на 81-му році життя. Нар. 20-го грудня 1907 року. Членом УНС стала 1948 року. Залишила у смутку доньок: Ірену Стецуру і Марту Рено, внучку Меласю Стецуру та дальшу родину. Похорон відбувся 22-го липня 1989 року на цвинтарі св. Андрія в Бавнд Бруку, Н.Дж.
Вічна Їй Пам'ять!

Іван Пригода, секр.

ПЕЛАГІЯ ВАЙДА, член УНС Відд. 127-го ім. св. Миколая в Баффало, Н.Й., померла 18-го грудня 1989 року на 76-му році життя. Нар. 4-го листопада 1913 року в Гадсоні, Н.Й. Залишила у смутку батьків Романа і Мері Нестор; сестер Анну, Катерину, Перль і Юлію, братів Івана і Михайла; племінників і племінниць. Похорон відбувся 21-го грудня 1989 року на Голі Крос Семетері в Лякаванна, Н.Й.
Вічна Їй Пам'ять!

Мері А. Гаравус, секр.

СТЕФІ А. БУДЗИНСЬКА, член УНС Відд. 121-го ім. св. Михаїла в Ром, Н.Й., померла 6-го січня 1990 року на 59-му році життя. Нар. 30-го квітня 1930 року в Ром, Н.Й. Членом УНС стала 1973 року. Залишила у смутку трьох синів Йосифа, Дениса і Данила; дочку Мері Енн Будзинську і трьох братів: Реймонда, Честера і Юрія. Похорон відбувся 8-го січня 1990-го року на цвинтарі Кальварія в Ютиці, Н.Й.
Вічна Їй Пам'ять!

Естер Латвік, секр.

ВАНДА СТЕЛЛА ВАСЛО, член УНС Відд. 200-го в Озон Парку, Н.Й., померла 5-го грудня 1988 року на 58-му році життя. Нар. 18-го червня 1931 року в Озон Парку, Н.Й. Членом УНС стала 1956 року. Залишила у смутку мужа Генрі, мол.; синів: Генрі Г., Данила і Тому М.; доньок: Джін Санклементе, Керол Террасіно і троє внуків. Похорон відбувся 9-го грудня 1988 року на Калвертон Нешенел Семетері в Саффолк Кавнті, Н.Й.
Вічна Їй Пам'ять!

Іван Пригода, секр.

СПРОСТУВАННЯ

У статті „Економіка 1989 року у вільному світі" Андрія Бука, слід внести таку поправку: „Свобода" ч. 15 з 25-го січня, сторінка четверта, шоста колонка, 56-ий рядок здолини треба читати: „Офіційна ціна нині 660 австрал за одного доляра, останньо збільшилася з 1,500 до 3,500 австрал за 1 доляра". — Ред.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 11-го ЛЮТОГО 1990 р.

Нюарк, Н. Дж. Збори 14-го Відд. о год. 1-ій по пол. в церковній залі св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж. Проситься всіх членів прибути. Вибір 2-ох делеґатів і їх заступників на 32-Конвенцію УНСоюзу. — Управа.

НЕДІЛЯ, 11-го ЛЮТОГО 1990 р.

Озон Парк, Н. Й. Річні загальні збори 200-го Відд. Т-ва „Вільна Україна", після Служби Божої в залі церкви св. Марії. На порядку: звіти за минулий рік і вибір нової Управи. Після зборів вибір делеґатів і заступників на 32-гу Конвенцію УНС. Проситься всіх членів прибути. — За Управу: Т. Білостоцький, предс., І. Пригода, фін. секр.